

JOSEP MARIA HUERTAS CLAVERIA, PERIODISTA

Text: EDUARD VOLTAS / Fotos: SUSANNA SÀEZ

"Encara somnio en el diari que no existeix"

Acaba de publicar 'Cada taula, un Vietnam', memòries —"subjectivíssimes", diu— que testimonien "una manera de fer periodisme que s'estengué de mitjan anys seixanta fins al 1980". Huertas (Barcelona, 1939) és un mestre com en queden pocs.

És dels qui prenen notes o utilitza la gravadora?
—No, no, jo prenc notes, però tranquil, no em molesta gens la gravadora. No sóc com l'Eugeni Xammar, que quan li posaven un estri d'aquests al davant deia: "faci, faci, però sàpiga que hi ha el risc que em posi a repapiejjar".

—Abans cada taula era un Vietnam. I ara?

—Home, no diré que cada taula és una menjadora, com van dir ahir els animals de Catalunya Ràdio, però... el títol del llibre és un desig del Rafael Prades, però en realitat ni aleshores cada taula era un Vietnam, ni ara cada taula és una menjadora. Diguem que algunes taules d'ara tenen molta dignitat, i una part important de taules s'han tornat més còmodes, més conformistes, menys batalladores.

—En el llibre, parlant de l'època del *Tele/Expres* d'Ibàñez Escofet, fa una distinció entre dos tipus de periodisme: l'espontani d'aleshores i, enfront, el professionalitzat d'ara.

—L'espontani, que és el que jo vaig viure en l'època de l'Ibàñez, era més de carrer. Era un periodisme que el creaves tu, i l'elaboraves una mica com Déu et feia entendre. Això dels llibres d'estil no existia, hi havia una espontaneïtat natural, fins i tot en la compaginació. Això tenia uns riscos, perquè és clar, si tu ets relativament bo escrivint no passava res, però si ets un patata i a més t'importaven un rave les cinc W de la notícia, el que en sortia era un pastís intel·ligible.

El periodisme professionalitzat també pot ser molt bo, però és més ortodox, més d'empresa, potser més

encotillat. Jo crec que tots dos han d'existir, però jo el que reivindico és que el primer no desaparegui, que les Marijas Torres, per posar un exemple claríssim, continuïn existint. Seria injust que, sota la llosa dels llibres d'estil, periodistes joves que són molt bons acabessin tirant la tovallola i dedicant-se a sobreviure i a cobrar a final de mes.

—Per què va ser possible l'aparició d'aquell periodisme espontani i creatiu?

—Perquè es va crear un determinat clima en algunes redaccions, com ara el *Tele/Expres* i *Orifloma*. Sempre defenso que cal saber crear els climes adequats en cada cas. Cada periodista, com cada ésser humà, necessita ser tractat d'una manera determinada.

—Es possible crear aquest clima tan especial en redaccions tan grans com les actuals?

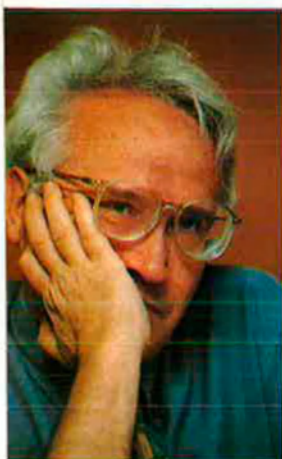
—Hauria de ser compatible. Reivindico el dret a la singularitat, reivindico que cal que neixin flors a cada instant, per dir-ho d'una manera carrinclona. Perquè hi ha una sèrie de gent, tipus Joan Barril o Marija Torres, que singularitzen un diari. I altres no tan coneguts, com el Bru Rovira i els seus reportatges.

—Als països anglosaxons, els periodistes que cobreixen les conferències de premsa són gent madu-

ra, alguns amb cabells blancs. Aquí sovint hi envien el becari, o l'últim que ha arribat a la redacció. Sembla que si tens 35 anys i no ets cap d'alguna cosa, ets un fracassat...

—Aquesta és una pregunta molt delicada. Crec que en el món laboral, incloent-hi els periodistes, s'ha pro-

"El que més m'ha decebut és la deshumanització de les redaccions. Martí Gómez va dir un dia, de l'etapa d'Arias Vega com a director d'"El Periódico", del 82 al 86, que estàvem en l'últim diari amb rostre humà que quedava. Era cert."

duït aquest fenomen. Jo admiro gent com la Maria Eugènia Ibàñez, que amb més de cinquanta anys un dia va dir que no volia tenir càrrec i va decidir continuar fent el que feia, periodisme de carrer. Això sí, cobrant el que es mereixia i no com si acabés d'entrar. Això s'ho ha guanyat perquè ella és una lluitadora nata. Les empreses haurien de pensar a enviar a les conferències de premsa, especialment les delicades, gent preparada i que conegui el tema en qüestió.

—Al *Tele/Expres*, diu en el llibre, hi havia tres tipologies de redactors: nostàlgics del 18 de juliol, funcionaris que eren allà com si treballessin en una caixa d'estalvis, i els demòcrates. S'atreveix a definir les tres tipologies de periodista actual?

—A veure... els funcionaris encara hi són. L'Antonio Franco [director d'*El Periódico*] diu una cosa que no hi estic d'acord, però que té un punt de raó. Diu que

els fotògrafs, quan els poses en plantilla, deixen de rendir. Evidentment és una afirmació típica de la patronal i no hi puc estar d'acord, però té un punt de raó. S'ha d'augmentar molt l'autoexigència per evitar això. Després hi ha el professional autoexigent, que es prepara les coses i mai no està satisfet. Això està molt bé, però cal vigilar de no caure en el masoquisme, com fa algun amic meu molt estimat. I finalment hi ha una tercera categoria, que és el *tropa*, que ja existia però que ara s'ha estès molt.

—Dels nostàlgics d'aleshores, n'hi ha que han fet carrera?

—Algun d'ells sí. Per exemple, n'hi ha un que fins i tot dirigeix la revista de La Caixa, Jesús Val. Era un antidemòcrata total. Això és una petita venjança que em permeto. Era el director de *La Prensa*, que quan van detenir l'etarra Wilson va fer aquell titular: "Cuatro monjas y Huertas Clavería, contactos en Barcelona del asesino de Carrero Blanco". I a més era un anticatalà furibund, tot i que ara dirigeix aquesta revista en català.

—De moltes coses que diu se'n dedueix una decepció molt gran per l'evolució de la professió. Es així?

—El que més m'ha decebut és la deshumanització de les redaccions. Martí Gómez —que és molt amic meu, no cal dir-ho— va dir un dia, referint-se a l'etapa d'Enrique Arias Vega com a director d'*El Periódico*, del 82 al 86, que estàvem en l'últim diari amb rostre humà que quedava. Era veritat. Obries la porta i ja podies xerrar amb el director. Hi havia una proximitat. Ara sembla que hi ha moltes secretàries, i molts filtres, i és una mica exagerat. I ho dic jo, que tinc accés directe al director. S'han anat creant unes capes superposades, que van en contra de l'horizontalitat que jo reivindicava.

L'Ibàñez Escofet, quan decidia la portada sempre te-

nia la porta oberta, i allà hi podia entrar qui li donés la gana i opinar, sense demanar ni permís. Evidentment, sortia la portada que ell volia, però si algú deia alguna cosa amb gràcia, l'Ibàñez Escofet feia com una esponja. Ho xuclava. Millor allò que ara, que no tens la més remota idea de com, quan i on es decideix la portada. És qüestió de climes.

—Tres preguntes de caràcter deontològic. Primera: es pot ser periodista i militar en un partit polític?

—Sí. Et faré una altra pregunta: Es pot ser càtolic i escriure en un diari? Es pot ser del Barça i escriure en un diari? A l'època del *Tele/Expres* jo militava al PSC, i un dia que em va trucar un paio del partit per pressionar-me sobre un tema de Sant Boi, li vaig contestar que s'havia equivocat de telèfon. Això depèn de la persona. També n'hi ha que col·loquen les coses del partit sense cap vergonya.

—Segona: un treballador d'un gabinet de premsa, és un periodista?

—A veure... Sí. No puc dir una altra cosa perquè jo he treballat en un gabinet de premsa. El que passa, és clar, és que serveixes els interessos d'una empresa. Però també serveixen els interessos de l'empresa els periodistes d'un diari. Un exemple molt clar. La secció de Televisió d'un diari que forma part d'un grup mediàtic que té una cadena de TV, parlarà malament d'aquella cadena de TV? No. Aquella cadena no quedarà malament ni de perfil. Aleshores, els redactors d'aquesta secció del diari, no són periodistes?

—I tercera: es pot ser periodista d'esports i tenir negocis privats amb els protagonistes de les teves informacions?

—No.

—Això passa avui i aquí.

—Ja ho sé.

—I per què el Col·legi no s'hi posa?

—Perquè no ho ha denunciat ningú, que jo sàpiga. Cal que algú ho denunciï, per una raó molt senzilla. Tu no pots actuar d'ofici, ho has de fer a petició de part, perquè els membres de la junta del Col·legi tenen la seva ideologia i treballen en mitjans determinats, i si actuen per iniciativa pròpia se'ls pot acusar de fer una cacera de bruixes. En canvi, a petició de part no et pots negar a actuar. Aquests temes són molt delicats. Fins i tot m'atreveria a dir que el meu intent de ser degà d'aquest Col·legi fa cinc anys va fracassar perquè jo era president de la Comissió de Defensa del Col·legi i em vaig enfrontar amb un diari molt poderós en defensa de la Crida.

—Què va passar?

—Aleshores la Comissió de Defensa era l'òrgan que atenia tots els casos en defensa de la informació. No solament hi podia acudir un periodista sinó que també

"'El Periódico' apareixerà en català, i això té un avantatge: és una operació que entra dins d'una gran empresa i per tant els riscos i els costos són molt baixos. El mateix paio que et porta al quiosc el diari en castellà, t'hi porta el català. I pel mateix preu."

hi tenia dret un particular. En Jordi Sànchez, de la Crida, va interpretar que podia acudir a nosaltres per solucionar el cas que l'afectava. Un tribunal havia resolt, per dos cops si no recordo malament, a favor de la Crida per publicar una rectificació al diari *El País*. I aquest diari es va negar. Ho vam examinar, i vam decidir a favor de la Crida. Això els va sentar com un tret, però tornaria a fer-ho, perquè una de les coses que més m'enerven és el corporativisme.

—Algú el va definir fa molts anys com a “socialista de partit, comunista de sindicat, i anarquista de cor”. Avui es reconeixeria en aquesta definició?

—Home, ja no sóc de cap partit, ni tampoc milito en un sindicat comunista. Evidentment el meu cor és a l'esquerra. I suposo que en el fons l'atractiu llibertari consisteix a poder pensar de manera diferent davant de cada situació. Aquesta és la millor herència de l'anarquisme. Altres coses han estat molt dolentes.

—Parlant d'herència llibertària. Per què ens parlen tant de Cambó i tan poc del Noi del Sucre?

—[*Insinua una rialla*] Doncs perquè la dreta ha rearmat el seu discurs. I un monument com el de Cambó no el tindrà mai el Salvador Seguí, això ja ho sabem. La dreta té uns recursos infinits, té paciència, i espera el seu moment. Afortunadament, el monument a Cambó és una merda. És un *bodrio* terrorífic que demostra el mal gust habitual de la burgesia catalana.

—Vostè va formar part de la revista *Oriflama*, una de les primeres experiències de premsa seriosa en català en la recta final de la dictadura. *Oriflama* va tancar el 1977. Què hi va fallar?

—Quan una revista surt enmig d'una dictadura falla tot, perquè no surt normal. Vam tenir quinze expedients! A banda d'aquest tema, vam cometre l'error de creure que la premsa és de qui la treballa, error i ingenuïtat que ara no cometria. Vam negar a l'empresari el

—La seva generació, el seu entorn d'amics periodistes, Martí Gómez, Jaume Fabre i companyia, no han pogut fer mai el diari que haguessin volgut.

—No, no hem pogut. Sempre somniem amb el Martí Gómez que farem una revista, però la cosa cada dia està més complicada. Ell espera el seu segon nét...

negoci a tot Catalunya? La distribució és molt cara, exigeix uns tiratges difícils d'assolir. Ara hi ha un projecte que com que no és secret d'estat en puc parlar. *El Periódico* apareixerà en català, i això té un avantatge: és una operació que entra dins d'una gran empresa i per tant els riscos i els costos són molt baixos. El mateix paio que et porta al quiosc el diari en castellà, t'hi porta el català. I pel mateix preu, o cinquanta cèntims més.

—Per tant creu que és més viable el model de doble versió lingüística dels diaris existents que no pas la creació d'un diari en català de nova planta?

—Comercialment, sí. Periodísticament, encara somnio en aquell diari que no existeix, que s'assemblaria una mica al *Diari de Barcelona* en què vaig treballar, però amb algú que empresarialment estigués disposat de debò a córrer l'aventura.

dret de publicar dos articles a la seva revista...

—L'empresari: Jordi Pujol.

—Sí, sí. Crec que en aquell moment vam ser injustos amb Jordi Pujol, i ho dic ara clarament, perquè no conec cap altra revista ni diari que digui al propietari que ell no hi pot publicar un article. En fi, era l'època.

I una altra cosa que va fallar fou la impossibilitat de pagar a determinada gent segons el seu nivell. No vam poder retenir, per exemple, la Montserrat Roig. I amb la Roig el que has de fer és quedar-te-la tu.

—L'únic que veig que no va fallar va ser el lector. La lliçó és molt bona...

—No, no, el lector no va fallar. I encara trobo lectors d'*Oriflama*! Això és una cosa que m'enorgulleix. *Oriflama* va ser un espai de creativitat, un clima, i a mi m'entusiasma la gent que crea.

—Ha arribat l'hora de la premsa en català?

—Bé, hi ha una certa premsa en català que li ha arribat l'hora fa temps. Aquest fenomen dels diaris de comarques, que avui dia fins i tot són negoci, ho prova. Per què la premsa en català no és

